Trh práce – ekonomický model fungování

Klasický model trhu práce (makroekonomické souvislosti)

Celistvý odraz klasické doktríny

Komponenty (složky) klasického modelu:

1. $D_L = f\left(\frac{W}{P}\right)^* = L^*$
2. $S_L = f\left(\frac{W}{P}\right)^* = L^*$
3. $Q = f(L^*, K, \kappa)$ - produkční funkce, jediný proměnlivý faktor – práce (L*)
4. trh kapitálu (rovnováha na trhu kapitálu $\rightarrow$ rovnost úspor s investicemi a vládními nákupy zboží a služeb při rovnovážné přirozené úrokové sazbě, tedy výraz $S(i^*) = (I + G)(i^*)$
5. kvantitativní teorie peněz $M \times V = P \times Q$. Předpoklad V konstanta, M je dáno, tedy P je funkcí Q*. Lze tedy rovnici přepsat na $M = k \times P \times Q^*$
6. nominální mzdová sazba W* je implikována rovnovážnou reálnou mzdovou sazbou (W/P^*) a rovnovážnou cenovou úrovní P*. Lze tedy napsat:

$$W^* = \left(\frac{W}{P}\right)^* \times P^*$$

Ještě jednou rovnice a jaké proměnné endogenních ovlivňují:

1. $D_L\left(\frac{W}{P}\right)^* = S_L\left(\frac{W}{P}\right)^*$ $\longrightarrow$ L*, $(W/P)^*$
2. $Q = f(L^*, K, \kappa)$ $\longrightarrow$ Q*
3. $S(i^*) = (I + G)(i^*)$ $\longrightarrow$ i*

reálný

4. $M = k \times P \times Q^*$ $\longrightarrow$ P*
5. $W^* = \left(\frac{W}{P}\right)^* \times P^*$ $\longrightarrow$ W*

nominální

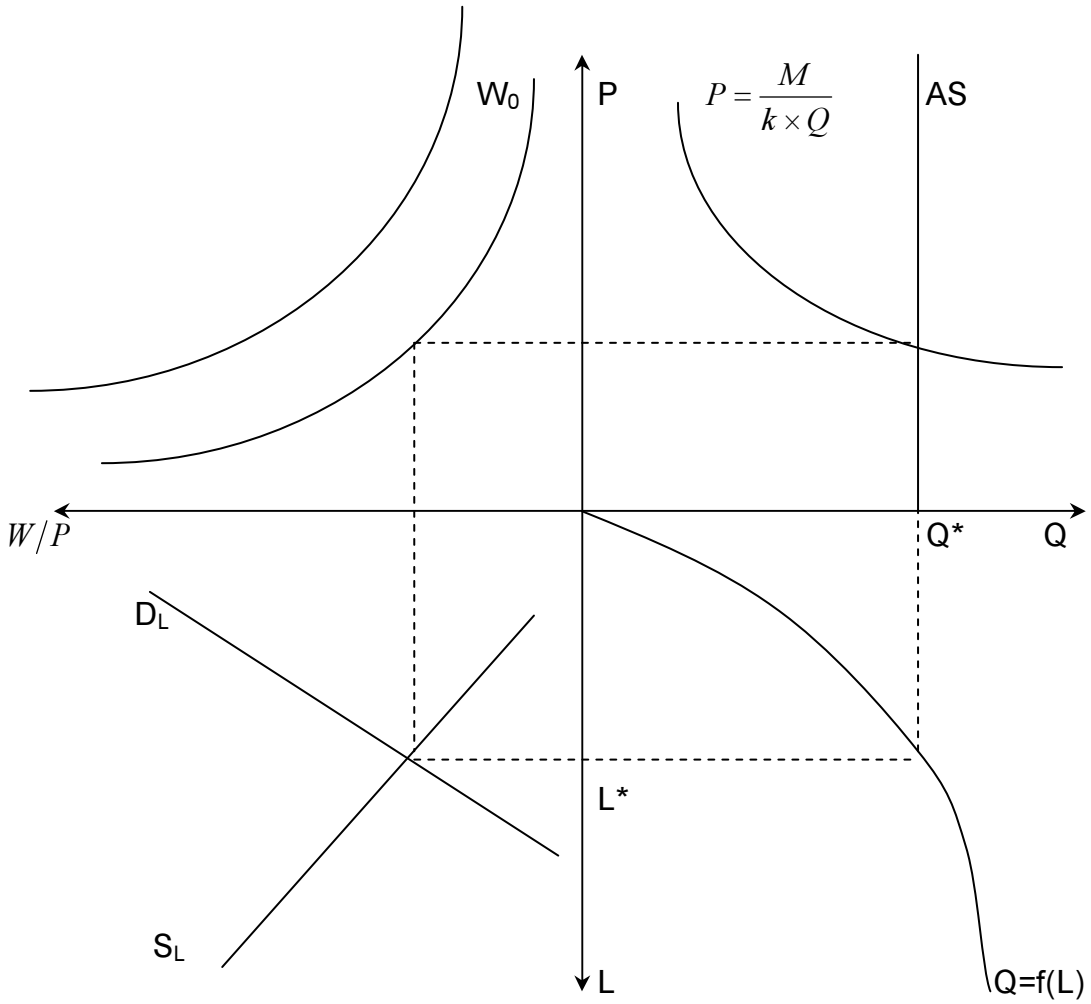

Rovnice č.1 zachycují ve III. kvadrantu rovnováhu na trhu práce (stanovena rovnovážná reálná mzdová sazba a úroveň plné zaměstnanosti).
V II. kvadrantu je zachycena rovnice č.2 (produkční funkce), plná zaměstnanost determinuje velikost vyrobené produkce na úrovni potenciálního produktu (Q*) a tedy i velikost AS.
Následující obrázek zachycuje rovnováhu na kapitálovém trhu, tj. na trhu úspor, investic a vládních nákupů zboží a služeb. Tento trh vytváří rovnovážnou přirozenou úrokovou sazbu (i*).

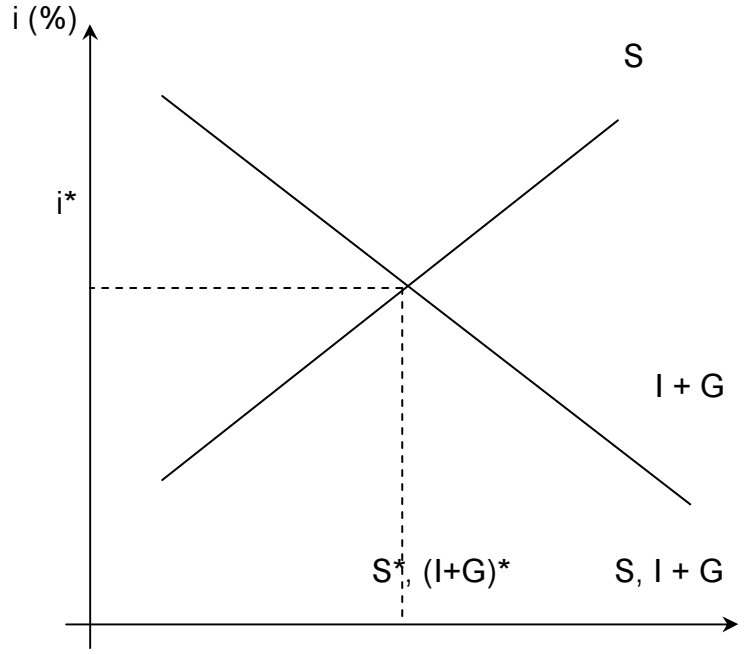

V I. kvadrantu se vychází z kvantitativní teorie peněz ($P \times Q^* = V \times M$), kde jsou formovány V a M jako exogenní proměnné. Geometrickým zobrazením této funkce ke potom rovnoosá hyperbola. Z průběhu funkce plyne, že úroveň potenciálního produktu determinuje cenovou úroveň ($P = \frac{M \times V}{Q^*}$).

Kvadrant IV. zachycuje rovnici č.5. Reálná sazba je určena trhem práce a cenová hladina kvantitativní teorií peněz (tvar hyperboly)

Původní keynesiánský model

Předpoklad: nepružnost nominálních mezd

1. existence nominální mzdové sazby $\overline{W}$ (dána exogenně), která je vyšší než její rovnovážná úroveň, při ní existuje nějaká úroveň nedobrovolné nezaměstnanosti. Tuto charakteristiku lze vyjádřit algebraicky: $L = D_L\left(\frac{W}{P}\right) < S_L\left(\frac{\overline{W}}{P}\right)$
2. produkční funkce ve formě $Q = f(L, K, \kappa)$; produkční funkce je funkcí zaměstnanosti (z důvodu nepružnosti mzdové sazby $\overline{W}$, kromě L jsou všechny ostatní výrobní faktory považovány neměnné)
3. rovnice křivky IS a to: $S(Y) = A(i)$; kde A pro uzavřenou ekonomiku je rovno I+G a poptávka po nich je klesající funkce úrokové sazby
4. rovnice křivky LM: $L(i, Y) = M/P$; poptávka po reálných peněžních zůstatcích je funkcí úrokové sazby a důchodu
5. při mzdové sazbě dané exogenně, proto jeho reálná hodnota závisí na cenové úrovni. Tedy:

$$\frac{W}{P} = \frac{\overline{W}}{P}$$

Ještě jednou rovnice a jaké proměnné endogenních ovlivňují:

1. $L = D_L\left(\frac{W}{P}\right) < S_L\left(\frac{\overline{W}}{P}\right)$ → L_0, $\left(\overline{W}/P\right)_0$
2. $Q = f(L, K, \kappa)$ → Q_0
3. $S(Y) = A(i)$
4. $L(i, Y) = M/P$ → i_0, P_0
5. $\frac{W}{P} = \frac{\overline{W}}{P}$

Popis následující grafické expozice odvozené z výše popsaných identit:
Hypotetický průsečík křivky AD_0 a AS při předpokladu plné zaměstnanosti (L*) a produkci na potenciálním produktu (Q*) při cenové úrovni ve výši P*.

Při poklesu plánovaných autonomních výdajů $\rightarrow \downarrow AD_1 \rightarrow \downarrow P_1 \rightarrow \uparrow W/P_1 \rightarrow \downarrow D_L \rightarrow \rightarrow$ zaměstnanost na úrovni $L_1 \rightarrow \downarrow Q$ na úroveň Q_1 (pohyb podél produkční funkce) $\rightarrow \downarrow Q_S$ (SAS)
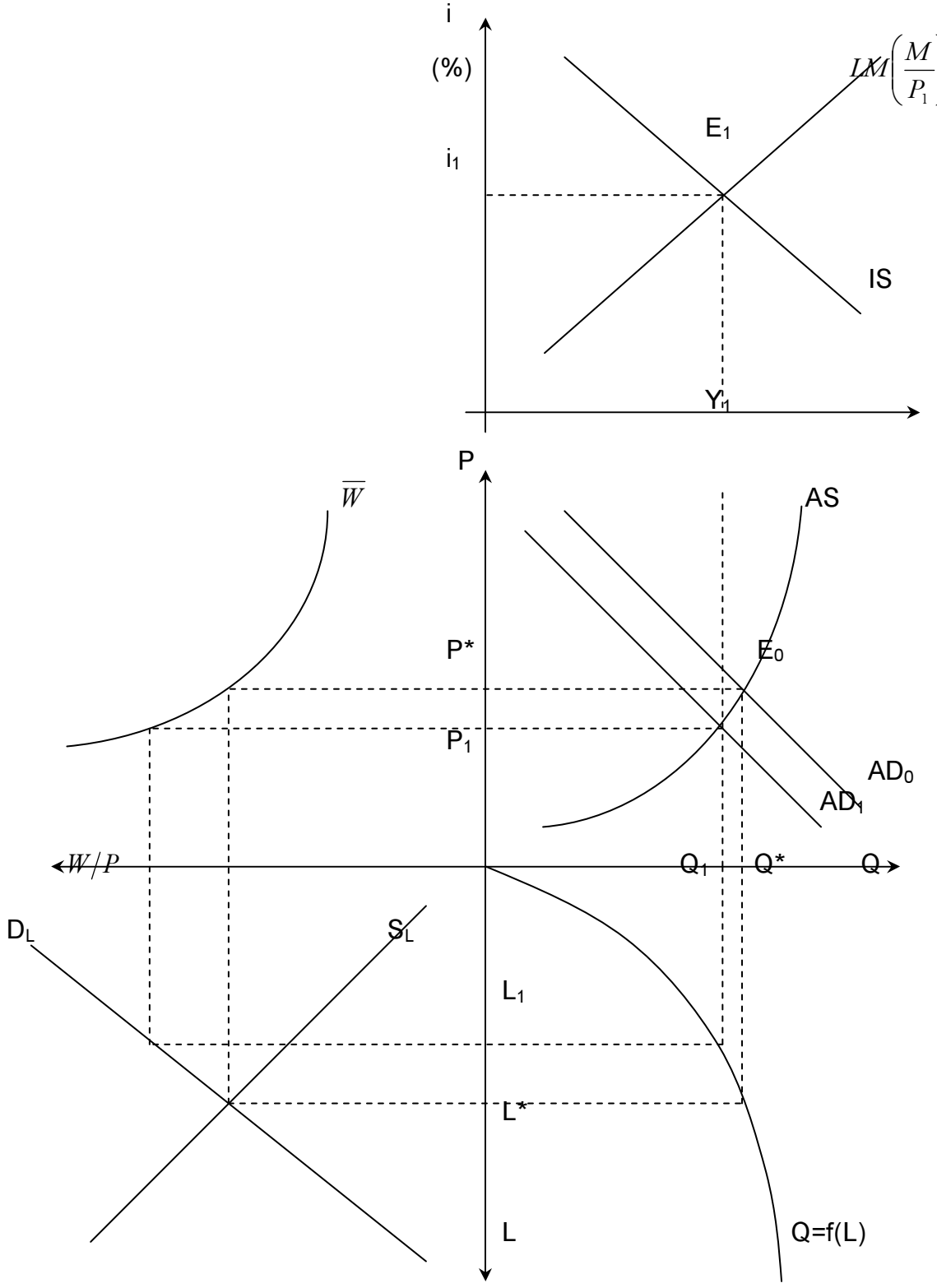
Z modelu IS LM plyne, že současná rovnováha na trhu zboží a služeb (křivka IS) a trhu aktiv (křivka LM) determinuje jak úrokovou sazbu i_1, tak i cenovou úroveň P_1 (důchodu Y_1 nastává při úrokové sazbě i_1 a tomuto důchodu odpovídá i nižší míra zaměstnanosti (L_1).